

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebc:ag.

N:r 12 (483)

Fredagen den 26 mars 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet, fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser»
Iduns Modet, månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lös:n:r endast för kompletteringar.)	25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Barngarderoben	» 3:—				Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Helena Rensaa.

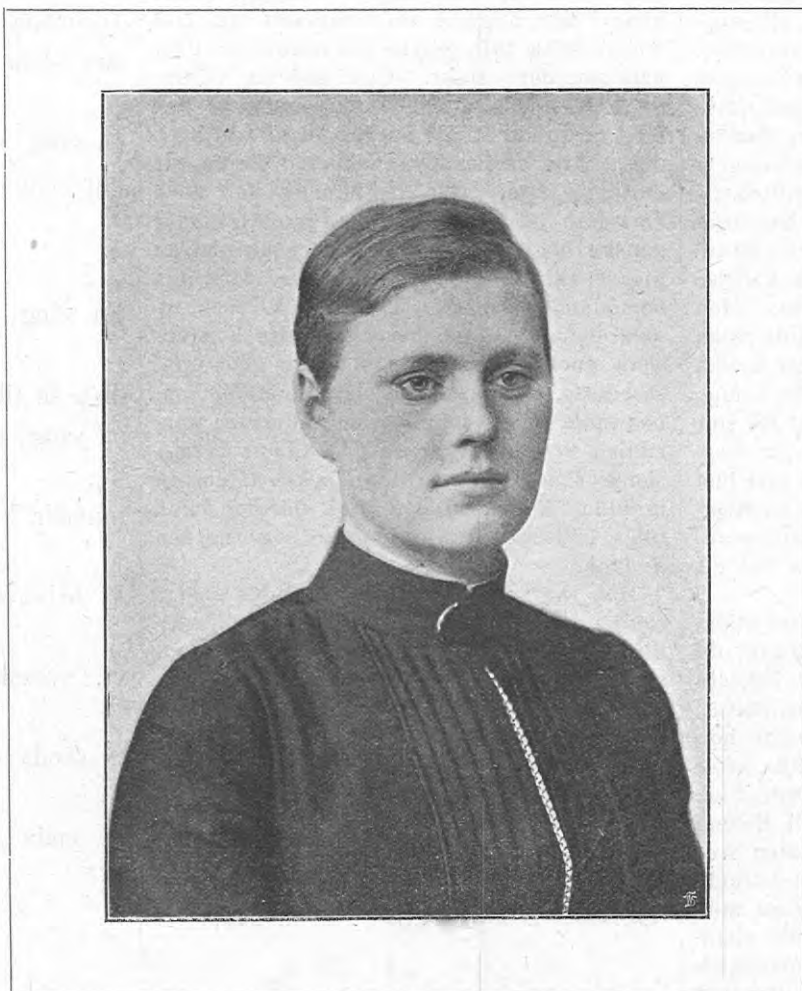
Bland de många verksamhetsgrenar, åt hvilka den kristna kvinnan i vår tid med uppoffrande själförsakelse ägnat sig, icke för att likt den katolska barmhärtighetssystemen därför vinna paradiset, utan af tacksam kärlek till *Honom*, som redan vunnit det åt henne, är äfven arbetet på missionsfältet. I England hafva redan länge bildade kvinnor ur ansedda familjer och med den bästa uppfostran begifvit sig ut till aflägsna länder för att med förkunnelsen af Kristi evangelium sprida ljus och civilisation till nationer, som försmäkta i hedendom och vidskepelse. Vi erinra blott om den äfven i vårt land mycket bekanta författarinnan A. L. O. E. — miss Charlotte Tucker — som vid mer än femtio års ålder for ut till Indien för att undervisa de stackars okunniga kvinnorna i senanorna. Under de senare åren ha ock flere bildade svenska kvinnor ägnat sig åt detta människovänliga kall. Vi nämna bland dem fröken *Stina Sahlin*, dotter till professor Sahlin i Upsala och lärarinna vid den uppsvenska gamla universitetsstadens förnämsta kvinnliga läroverk.

Många invändningar ha emellertid från skilda håll förspotts mot arbetet på missionsfältet. Så har man t. ex. talat om naturfolkens lyckliga okunnighet, om »förspild kvinnokraft» och förspilda penningar för att indraga dem i kulturens offerväsen, om de många hedningarne utanför våra egna dörrar och hvad

allt man kunnat säga. Men måne dessa invändningar verkligen hålla stånd vid en närmare undersökning af förhållandena?

Af Indiens cirka 250 millioner invånare äro med säkerhet 100 millioner hustrur och mödrar, emedan i detta land flickor bortgiftas redan i späd ålder. De s. k. »barnäktenskapen», hvarvid de små flickorna såsom helt späda säljas åt den högstbjudande, äro allmänt bekanta och grundlägga lifstidslånga lidanden, i det de för all framtid instänga den uppväxande flickan i mannens senana. Bland Indiens olika folkklasser trycker hedendomens börda utan gensägelse allra tyngst på dessa kvinnor. De äro redan från sin födelse föraktade och föremål för hård behandling. De lämnas bort till någon obekant man och dömas att i afskildhet från den yttre världen tillbringa hela sitt lif i okunnighet; de få aldrig glädja sig åt naturens prakt och fägring och betraktas och behandlas helt enkelt som slafvar. Icke ens en på två hundra kan läsa eller skriva. Bli de sjuka, lämnas de att dö af vanvård, och bli de änkor, måste de mångenstädes ännu den dag som är bestiga den afidne mannens bål. Måne icke en sådan tillvaro nogsam ådagalägger behovet af en senanamission?

Det är till dessa olyckliga medsystrar i den stora folkvärlden, som en och annan tänkande, högsint kvinna känt sig kallad att utgå med det frigörande ordet om en Gud,

Låt vårens styrka ditt hjärta nå,
Och ung i lifvet du jämt skall stå!

Gjut stål i själen och kraft i blodet,
Och ställ mot frestelsen mannamodet!

Daniel Fallström.

som älskar och vårdar sig äfven om dem. Och att hednavärldens evangelisering är den mäktigaste häfstång för civilisation och kultur bland de olika människoraserna, därom hafva sådana vetenskapens heroer, som t. ex. en Darwin, en Livingstone, en Stanley, en Gordon Pascha, m. fl. aflagt tungt vägande vittnesbörd. Men prisa vi, och det med rätta, hjältemodet hos män, som för stora upptäckter till mänsklighetens väl blottställa sig för lifsfaror af alla slag, må vi ock gifva samma erkännande åt det kristna trosmodet hos kvinnor, som lämna fosterland och anhöriga, utsätta sig för umbäranden af mångfaldig art och därtill mördande klimat, för att gå som banbryterskor för en ny och ljusare tid ut till Indiens förtryckta kvinnor. En af dessa banbryterskor var den unga kvinna, hvars allvarliga drag i dag möta oss på Iduns första blad.

Sara Helena Rensaa föddes den 1 februari 1864 i Ibets församling af Tromsö stift i Norge. I ett allvarligt hem och under påverkan af den storslagna, allvarliga naturen utpräglades redan tidigt hos henne det allvarliga sinne och den fasta karaktär, som oftast äro så utmärkande för brödrafolkets män och kvinnor. Redan hos den uppväxande flickan rörde sig tanken på, huru hon skulle bli till gagn i världen och lefva lifvet »ej blot til lyst».

I Norge hade sedan flere år tillbaka ett lefvande missionsintresse gjort sig gällande och nitiska arbetare utgått till flere olika missionsfält, t. ex. den bekante *Skrefsrud* till Santalistan, läkaremissionären *Borggevinck* till Madagaskar, jämte andra till de arktiska trakterna såsom Labrador och Grönland, alla uppburna af det norska folkets varma sympatier. Icke underligt således att Helena Rensaa tankar tidigt vände sig åt ett arbete af detta slag, synnerligast då hennes broder, Marian, upptänd af glödande kärlek till missionen, sökte och erhöill inträde i fosterlandsstiftelsens missionsinstitut vid Johannelund. Det dröjde ej heller länge, innan en innerlig åstundan att få tjäna i samma heliga kallelse som han vaknade i systemens hjärta. Men anspråkslös som hon var och med de ringa tankar om sig själf och sin förmåga, hvilka alltjämt voro så kännetecknande för henne, ansåg hon denna kallelse blott allt för stor för sig, hvarför hon under tvänne år sorgfälligt gömde för alla den önskan som blef allt mäktigare inom henne, endast framläggande den i bön inför Gud. Slutligen anförtrodde hon den dock åt brodern vid ett af hans tillfälliga besök i hemmet.

Stora svårigheter syntes emellertid ställa sig i vägen för den medellösa flickan, då föräldrarna icke voro i tillfälle att bekosta hennes utbildning vid ett missionsinstitut. I barnslig trostillit till Gud lämnade hon sin sak åt honom och bidade stilla efter hans svar på bönen. Och det uteblef ej. Genom bemedling af en vän erhöill Helena Rensaa från den gamle hvalfiskfångaren *Sven Foyn* den erforderliga summan och började med glädje sina studier vid samma missionsinstitut, där brodern fortfarande vistades. Efter afslutade läroår där genomgick hon en kurs i sjukvård vid Sofiahemmet

och vistades sedan någon tid i England för att bättre tillägna sig dess språk.

Sålunda förberedd utsändes hon hösten 1890 i svenska fosterlandsstiftelsens tjänst till dess missionsfält i Indien, dit hennes broder året förut utsändts som ordinerad missionär.

Hennes första uppgift blef att arbeta i ett barnhem. Och med trohet och hängivenhet fyllde hon denna uppgift. »Vi våga gifva henne det vitsordet,» skrifver missionsdirektorn vid Johannelund, docenten Kolmodin, »att hon gaf sig ut för de barn, som voro lämnade i hennes vård. Öfverhopad af arbete, var det nästan, som om hon ständigt såg efter mer. De stora kraf hon ställde på sig själf vållade henne ofta hårda inre strider, då hon icke kände sig kunna fullt motsvara dem. Men hon visste under allt, hos hvem hon hade att söka ljus, frid och kraft. Det har varit för oss både uppfordrande och uppmuntrande att mer än en gång ha haft tillfälle att blicka in i denna redligt kämpande ande.»

Uppgiften i barnhemmet skulle emellertid icke fortfarande blifva hennes. Hennes önskan vid utsändandet var att få sin verksamhet där hennes käre broder Marian var stationerad. Hon skulle där upptaga arbetet bland kvinnorna först i Nimpani och sedan i Chicholi. De fem år, hon arbetat i barnhemmet, hade likväl med så starka band bundit henne vid detta, att det kändes för henne som ett smärtsamt offer att nu lämna det. Emellertid förflyttades hon till Nimpani, men hade icke länge varit där, innan hon svårt insjuknade i malariafeber, hvaraf hon angreps så allvarsamt, att hon måste söka luftombyte för någon tid i en hälsosammare trakt. Gud gaf sin välsignelse härtill, så att hon mot slutet af förlidet år kunde åtfölja sin broder till Chicholi, där en ny stationsbyggnad stod färdig att mottaga dem. Här insjuknade hon dock kort före jul och febern steg inom få dagar ganska högt. En infödd läkare på platsen gjorde allt för att sätta ned den, men alla bemödanden visade sig fruktlösa, och redan den 28 december utandades hon sin sista suck i frimodig tro på en glad uppståndelse. Redan dagen därpå gömdes hennes stoft i den främmande jorden och uppriktiga voro de tårar, som icke blott af missionssyskonen därute, utan också af många infödda fälldes vid den graf, där den blida unga fridsbudbärarinnan från höga nordnorden hvilade.

Hon har lämnat efter sig ljusa spår i sanden, och för visso skall hennes lifsgärning icke sakna sin lön på den dag, som skall göra allt uppenbart. L. S.

Våra kvartalsprenumeranter

erinras om att nu i god tid förnya prenumerationen, på det intet afbrott i tidningarnas regelbundna expedition må behöfva uppstå.

HELLAS.

Det gamla Hellas' ande då lefver kvar,
där dröjer ett skimmer från hug-
stora forntidsdår,
det är liksom förnummes där än en gång
en klangfull, lifvande, eldig Tyrteussång.

Det är som åter Dexipposrösten där ljud
med obetvingelig känsla och kraft och
glöd,
som då den fordom manade, ljus och skär,
den unga, härliga, blomstrande gossehär.

En doft af lager manges med vårfrisk
fläkt
i sekelslutets tynande aftonväkt,
en sakta susning drager där fjärran från
och hviskar om Salamis och om Marathon.

Den gamla stolta, härliga sagan kan
törhända för Hellas åter en gång bli sann,
törhända åter en gång i häfdernas blad
i gyllene skrift det skrifver sin iliad.

Törhända sjunger det åter en hjältesång,
mer skön än den det fordom sjungit en
gång,
en sång, som målar i stora, i stolta drag,
hur natten vändes till strålfull, skimran-
de dag.

En sång, som täljer, hur ännu en hjäl-
teätt
drog ut till ädel kamp för de svages rätt,
en sång, som diktats på kärlekens tungomål
inunder korsets ljusa, helga symbol.

Vi hälsa dig, Hellas, du frihets urgamla
jord,
vi, svenska kvinnor i fjärran, furvuxen
nord,
vi sända som gärd några blommor, bleka
och små,
de enda vi hafva — vi bedja för dig
också!

En svensk kvinna.

Att hvila.

Allting här i världen kan ses från mer än en sida, så äfven sysslolösheten. Fördömlig från en synpunkt sedd, är den från en annan väl värd att bryta en lans för.

Att vara lat och endast vara lat dag efter dag, månad efter månad, det är skadligt, förslappande — ovärdigt en frisk människa. Men den åter, som är underkastad ett dagligt strängt arbete, han har rättighet och äfven skyldighet att under fritiden hvila riktigt till gagns och dymedels hejda den utströmning af kraft, som försiggår under hvarje arbete, och samla nytt förråd af styrka.

Kroppens arbetskraft är långt ifrån outtömlig, tvärtom tämligen begränsad, och för att den skall kunna räcka lifvet ut, måste man strängt hushålla med den. Den är ett kapital, hvaraf man endast bör taga räntorna. Går man en gång in på kapitalet och fortsätter därmed, måste den stund förr eller senare komma, då man är bankrutt, arbetskraften förbrukad och hvad som återstår endast är en pinande känsla af oförmåga till allt verkande.

Men oaktadt det sålunda måste vara af största vikt för framgången och äfven för lyckan i lifvet att rätt afväga arbete och hvila, är det ett fåtal människor, som ägna någon egentlig uppmärksamhet häråt. Man hushållar i allmänhet icke med arbetskraften, man ödslar med den, lägger ned den på likt och olik, plottrar bort den dumt och meningslöst, och ingen torde härvidlag hafva så mycket att förebrå sig som arbetskvinnan, hon som för sin utkomst är hänvisad uteslutande till denna samma sin kraft. Hon nöjer sig icke med att taga räntorna af sitt kraftkapital, hon tar af själfva kapitalet, och hon gör det med oförvägen, dumdristig hand.

Orsakerna till detta hennes handlingssätt äro flere, motvilja för det valda lefnadsyrket, nöd, sparsamhet och under alltsammans okunnet och tanklöshet.

Vid val af lefnadsyrke tänker flickan högst sällan på att taga just det, som passar för henne, hon tar hvilket hon först kommer åt eller andra skaffa henne och får därigenom ofta ett, som hon finner hjärtinnerligt tråkigt och motbjudande och åt hvilket hon endast ovilligt ägnar sin kraft. Är hon en verksam ande, kan ett dylikt intresselöst arbete omöjligt tillfredsställa henne, hon behöfver därjämte ett annat, ett, hvari hon kan nedlägga något af sig själf, sin egen personlighet, och följden är, att hon skaffar sig ett sådant och att hon åt det i stället för åt hvilat anslår den tid, hon har ledig. Det blir sålunda ett dubbelarbete hon affordrar sin kropp.

Ofta tvingar nöden kvinnan att misshandla med arbetskraften. Det pris tanklösheten och oegennyttan i förening åsätta hennes arbetskraft är mången gång så lågt, att hon för att lifnära sig måste af denna sin dyrbara egendom dagligen uttaga ett belopp dubbelt större, än hvad hon borde. Ty då yrket icke kan försörja henne, är hon ju nödd till att söka sig biförtjänster genom att hafva annat arbete bredvid.

Äfven önskan att spara manar ofta kvinnan att blifva slöerska. Hon håller på penningen och ödslar med arbetskraften.

Hvarje utgift, hur oansenlig den än kan förefalla, är för henne med hennes knappa inkomst kännbar, och det måste därför vara henne angeläget att undvika den. Hon gör så ock och utför själf på fritiden allt det arbete, sömnad, lagning o. d., som hon kan hinna med. Hon beräknar härvid med stilla glädje, hur många ören och kronor hon lägger sig till godo, men glömmer, att de besparingar, som så på bekostnad af hvilat göras, ofta i framtiden måste dyrt gäldas med ohälsa och minskad arbetsförmåga.

Men om man kan ursäktas, att arbetskraften sålunda får sitta emellan för sparsamhets skull, så kan man det däremot icke, när den får göra det för ren tanklöshets skull, så som sker, när arbetskvinnor, trots det att de hafva ett yrke, som tar i anspråk all deras kraft, icke använda fritiden till nödvändig hvila, utan till nytt, alldeles onödigt arbete. De drifvas icke af nöd, utan af önskan att spara, de vilja endast »hafva något för händer» eller förskaffa sig ett eller annat genom sin obehöflighet värdelöst prydnadsföremål.

Den egentliga och hufvudsakliga grunden till kvinnans slöseri med arbetskraften är tydligen kortsynthet och bristande eftertanke. Det faller henne aldrig ett ögonblick in att tvifla på, att icke arbetskraften är utan gräns, hon tror den outtömlig och tar och tar utan urskillning, utan försiktighet, till dess hela hennes kraftförråd är uppbrukadt, och hon står där öfveransträngd, utsliten, oförmögen till arbete.

När hon hunnit till denna punkt, då är både hon själf och andra genast redo att skjuta skulden för öfveransträngningen på det förhållandet, att hon som kvinna icke är mäktig af ett strängt ihållande arbete. Som bevis för sitt påstående anför man, att, medan hon sålunda sviktar och går under, hennes manlige kamrat, som har alldeles samma sysselsättning, med oförminskad kraft fortsätter sitt arbete.

Det är så, det se vi dagligdags exempel på, men det är orätt att tillskrifva olikheten i kön skillnaden i uthållighet och arbetsförmåga. Rättare vore otvifvelaktigt att söka orsaken i deras olika sätt att arbeta. Mannen, gammal i arbetet, vet hvad det kräfer af honom, vet därför också att spara sig och sin kraft åt detsamma, och det faller honom icke in att bredvid söka annat arbete, att därpå nedlägga den kraft, han tilläfventyrs har öfver, eller som han med våld skulle kunna aftvinga sin kropp. Han använder fritiden till det, hvartill den är ämnad: *hvila* och ger därmed sin kropp tillfälle, icke blott att behålla den kraft, som finnes kvar efter arbetet, utan äfven att återhämta den, som under dagens lopp till-satts.

Kvinnan åter, ny som hon är i arbetet, förstår alls icke konsten att begränsa det. Genom att bredvid yrkesarbetet hafva fullt upp med annat arbete skaffar hon sig en »normalarbetsdag» på en sexton, aderton timmar, ibland såsom vid julen med dess afvita julkappstrålade på kanske tjugotimmar. Dag efter dag affordrar hon sin kropp ett öfvermått af arbete, men när hon slutligen efter årslånga försyndelser mot hälsans lagar, öfveransträngd och utarbetad, får känna kraftlöshetens pina, kastar hon hela skulden på — sin kvinnliga svaghet! Och som hon, så ock andra.

Det är olyckan, att ingen i arbetskvinnan vill se arbetaren, alla ha de fordran på, att

hon skall vara kvinna så som alla andra äro det, att hon i vanor och lefnadssätt icke skall skilja sig från hopen af ekonomiskt oberoende, fria medsystrar. Men det går icke och kan icke gå. Det naturliga för henne och det som hon helst önskade vore ju att lefva en gift kvinnas hägnade och skyddade lif, men förhållandena, som vägrat henne ett hem att verka i, en familj att lefva för, ha på samma gång drifvit henne ut i världen att stå där för sig själf, ensam, för sin utkomst hänvisad uteslutande till den egna kraften. Hon måste för att lifnära sig *arbeta* och följaktligen äfven tänka och handla som en arbetare, den där endast har sig själf att förtrösta på.

Det yrke, hon väljer, blir ofta hennes för lifvet. Möjligheten finns åtminstone alltid, således äfven nödvändigheten att hon väljer ett, åt hvilket hon med lust och glädje kan ägna sig. Men hvilket yrke hon nu än gör till sitt, så är det alldeles säkert, att det i vederlag för utkomsten, som det bereder henne, fordrar all den arbetskraft, hon kan undvara; hvad det icke tar i dag, tar det i morgon och under alla de långa arbetsår, som ligga framför henne. På grund häraf bör hon icke och får hon icke använda fritiden till nytt arbete, utan skall hon i stället genom hvila återhämta den kraft, hon undan för undan förbrukar, och på så vis laga, att hon alltid sitter inne med det kraftförråd, hon behöfver för att rätt kunna sköta sitt yrke. Hon måste hvila under fritiden, men göra det icke på vanligt fruntimmersvis, instängd mellan fyra väggar och böjd öfver ett inkrångadt broderi eller öfver en trasig kjolkant, som skall skos upp, utan så, att hon slår arbetstankarna ifrån sig, tar på sig ytterplaggen, skyndar ut i det fria och promenerar, sportar eller lägger sig i gröngräset och låter solen skina på sig, kort sagdt, hvilat så där ordentligt, så att det riktigt känns, hur tröttheten viker och kraften sväller i musklerna.

Det är ingalunda meningen att vilja förneka arbetskvinnan allt sysslande med de så lockande kvinnliga arbetena, utan endast att visa henne nödvändigheten af att handskas varligt med dem. Hennes arbetskraft är begränsad, och hon måste spara, men detta går icke för sig, när det gäller hennes yrke, ty här *måste* kraften sättas in. Det är i det fria arbetet, det som hon själf åtager sig, som måtta kan och måste hållas. Detta arbete är icke nödvändigt för hennes utkomst, och därför bör det sättas i andra rummet, göras beroende af den arbetskraft, som möjligen finns till öfverlopps, och, om det är nödvändigt för att kroppen skall få erforderlig hvila, helt och hållet försakas.

Om kvinnan kunde lära sig att skatta sin arbetskraft så högt, som den verkligen förtjänar, och att värda den därefter, skulle hon icke blott blifva mera vuxen sin ställning som arbetare och undgå att, som nu så ofta sker, efter endast några år i arbete vara utsliten och oduglig till all verksamhet, utan hon skulle äfven genom sitt exempel få andra att respektera hennes arbetsförmåga, att i den se den kraft, hvilken, liksom mannens honom, håller henne uppe i lifvet, är hennes enda skydd mot nöd och brist, och hvilken det således är orätt och ohederligt att, som man nu så ofta gör, ockra på och ersätta med en — allmosa.

Inge.

Törnrosblad.

Ännu ett skaldeminne, tecknad för Idun
af Wilhelm Bäckman.

I början af 1850-talet bebodde jag i Stockholm en vindskupa fyra trappor upp i ett gammalt skröpligt hus vid en smal gränd, som från midten af Köpmangatan förlorade sig i en krökning mot norr. Gränden hette då för tiden Persiljegränd; i våra dagar torde den hafva ett annat namn. Husets nedre våningar voro mörka och dystra, men till min vindskupa flödade rikligt ljus öfver de motliggande hustaken.

Min värdinna fru R. — änka efter en ryss — var språksam och en smula beläst, åtminstone i litteratur från roman- och lån-biblioteken.

Hvarje första dag i månaden, då hyran skulle betalas, blef jag vanligen af fru R. bjuden på kaffe och måste med henne underhålla ett samtal i vittra ämnen, ty hon visste, att jag var en slags pennfäktare, som i kalendrar, tidningar och öfversättningsromaner hade mitt finger med.

En afton, då jag nyss kommit hem från ett schackparti i det lilla rökrummet hos La Croix å Norrbro, inträdde till mig fru R., slog i hop händerna och utbrast med hög patos:

»Jo, herrn må tro, att herrn har haft storfrämmande; kan herrn tänka sig, att pastor Almqvist varit här, den gudomlige Almqvist, och sökt herrn och suttit visst en hel timme och väntat på herrn och gjort alla möjliga frågor om herrn, hvad herrn hade för sig, med hvilka herrn umgicks, om herrns lefnadssätt, hvad herrn hade för åsikter i politik, om herrn brukade gå i kyrkan, om herrn hade dåliga affärer, om herrn betalade sin hyra ordentligt, ja, jag kan inte minnas allt hvad han frågade om herrn. Men aldrig ett ord talade han till mig i poetiska och höga ämnen, utan när han slutfrågat om herrn, gaf han sig in på hushålls- och köksangelägenheter, de allra mest prosaiska, som jag omöjligen trott kunna komma från en sådan man.»

Så talade fru R. i en oafbruten ordström. Hon syntes långt mera trakterad af besöket än jag, som icke kunde begripa, hvarför A. nedlät sig till min ringa person med all denna vetgirighet, och som fann de många frågorna stöta på spioneri och väl mycket närgående.

Emellertid gaf mighvad jag fått höra af fru R. åtskilligt att tänka på, så att jag, när den värda frun aflägsnat sig och gått till sängs, fick ligga länge vaken.

Hos herrar Borg & Pehrsson, utgifvare af *Reform*, en lika frisinnad som kortlifvad Stockholmstidning, hade jag visserligen en gång sett och blifvit presenterad för Almqvist, men icke växlat ett ord med honom. Jag hade endast varit åhörare af hans yttranden i några dagens frågor, därvid jag påmindes om de Delfiska orakelsvaren. A. var som bekant stor dialektiker och icke mindre sofist. B. & P. hyste emellertid för den ryktbare skriftställaren stor beundran, och ville jag retas med dem, hade jag blott att satiriskt framhålla någon af Törnrosbokens fria fantasier. Dessa mina kritiska utflykter hade måhända kommit B. & P. att fästa Almqvists uppmärksamhet på mig, afseende därmed att få mig till en lika entusiastisk beundrare af det dämoniska snillet som de själfva.

Det borde varit min skyldighet att redan följande dag återgälda det i fru R:s ögon så smickrande besöket; men det var mig motbjudande och månader förgingo, utan att jag, oaktadt fru R:s ideliga påminnelser, kom mig för därmed. Ändtligen en förmiddag frampå sommaren grep jag mig an och blef af A. mottagen med en viss kyla, som förkortade visiten.

En eftermiddag ett par veckor efteråt mötte jag A. vid Kornhamnstorg. Min hälsning besvarade han mycket vänligt. Han syntes vara vid särdeles godt lynne och bad mig följa sig. Det bar af till ett litet schweizeri, beläget i Röntmästarehuset några trappsteg ner från gatan. I detta tarfliga, men snygga kryp-in plägade vindragare och tullvaktmästare intaga förfriskningar. Vi slogo oss ned vid ett bord för oss själfva, under det andra bord voro upptagna af de jättelike vindragarne i sina förskinn samt några tullvaktmästare med uniformsknappar i rockarna. Medan vi smuttade på vårt kaffe och rökte cigarr, hvarpå Almqvist bjöd, uppmanade han mig med dämpad röst att gifva akt på de öfriga gästernas uttrycksätt under samtalen, emedan, sade han, när man vill återgifva folklifvet i dess talesätt, bör man göra det så, att det verkligen höres vara taladt af folket.

Från kaféet följde jag Almqvist några slag tillbaka öfver torget, hvarunder jag nogsamt märkte, att han med både ögon och öron uppmärksammade den blandade hopen af människor och varor. Tiden skred på detta sätt undan och det led mot klockan sex. Då vi så kommo till Almqvists husport vid Lilla Nygatan, bad han mig följa sig upp i familjen.

Jag infördes i en sal, dit efter en stund äfven fru och fröken Almqvist inträdde. Presentationen för dessa damer var helt knapphändig, hvarefter Almqvist satte sig vid ett piano, placeradt intill väggen nära dörren, samt begynte strax anslå tangenterna, föga melodiskt och taktmässigt.

Fru Anna Maria Almqvist igenkänner jag fullkomligt i det porträtt af henne, som i Ellen Keys monografi öfver »Sveriges modernaste diktare Carl Jonas Ludvig Almqvist» finnes infördt i illustrerade månadskriften »Ord och Bild» för september 1894. Hon föreföll mig vänlig och anspråkslös. Dottern hade en ståtlig figur, men syntes något stel och afmätt. Jag bjöds på te och underhöll mig så godt jag kunde med de båda fruntimmerna. Almqvist yttrade under hela tiden icke ett ord, utan fortfor att klinka på pianot. När konversationen ibland blef något lifvigare, gick också Almqvists musik i raskare tempo; uppstod en paus i samtalen, afstannade äfven musiken, hvarvid A. vände sig mot oss och gaf oss några glimmande ögonkast, tills samtalen åter kom i gång och musiken med detsamma. Sålunda utfördes en slags rätt egenomlig melodram. Kort efter teserveringen aflägsnade jag mig.

Vid de tillfällen jag hittills varit i beröring med Almqvist, hade mitt nybörjade skriftställerier eller mina framtidsplaner aldrig kommit på tal. Måhända ansåg han det förra icke förtjänt af råd och uppmuntran, medan de senare voro för honom likgiltiga.

Nästa gång min väg sammanföll med Almqvists var en dag, då vi bestego samma båt, för att låta ro oss öfver från Ragvaldsbro till Kornhamn. Öfverfarten verk-

ställdes på den tiden af de beryktade roddarmadamerne. Två sådana skötte i båten hvar sin åra. Fula och skrumpna voro de och deras utseende förhöjdes icke af halmhufvudbonaderna, efter hvilka nutidens amazoner i frälsningsarmén synas hafva tagit modet. Längs relingarne i båten löpte sittbräden för passagerare. Vid framkomsten till landstigningsplatsen upptog Almqvist den kopparslant, som utgjorde öfverfartsafgift, och sköt honom med en stöt, så att slanten nästan slungades fram, till madamen med kassapungen. Men nu fick denna käring mål i munnen, så man kunde bli förskräckt. Hon utfor i de gröfsta otidigheter för den vanvördnad, som visats henne. Almqvists hela ansikte upplystes af glädighet, ögonen lyste af fröjd och läpparna öppnade sig, så att de långa framtänderna blefvo synliga. Häröfver förtörnades gumman ännu mer och fick den andra rodderskan att instämma med sig i en satanisk duett af okvädinsord. »På detta sätt kan man få inhämta folkspråket i den otyglade vredens råaste munart,» sade till mig Almqvist skrattande.

En söndagsafton år 1851 under högsommaren befann jag mig å ångaren Tessin på hemväg från Drottningholm, där jag tillbringat hela dagen. Ångbåten var öfverfylld af passagerare och bland dem träffade jag Almqvist med familj. I trängseln hade man mera att vara uppmärksam på att akta sig för att bli bränd af alla blossande cigarrer än att inlåta sig i samtal. Almqvist besvarade artigt min hälsning och intet syntes ligga honom tungt på sinnet. Han var klädd mera i stilen af den tidens skolmagistrar än som präst. På hufvudet bar han cylinderhatt, kring halsen svart sidenduk och öfver axlarna en lång blå s. k. slängkappa. Vid Riddarholmen afstego vi samtidigt. Enär vi hade samma väg, gjorde jag familjen sällskap till dess husport, där Almqvist vid afskedet vänligt bad mig hälsa på. Intet förrådde att den katastrof stod nära, hvilken gjorde att jag denna afton såg Almqvist för sista gången.

Påföljande torsdag läste jag till min bestörtning i Aftonbladet om hans flykt.

Om jag äfven icke obetingadt kan instämma i endast loford öfver Almqvist och hans skriftställareverksamhet, så beundrar jag dock hans mångsidighet och snille och betraktar honom bland stjärnorna inom vår litteratur som en komet, hvars bana stundom gick nära intill solen, stundom långt bort i den oändliga rymdens afgrundsdyb.

Handledning för pianister.

Pianot, som också kallas »instrument», tjänar till frambringandet af ljud, hvilka på mångahanda sätt kunna användas som ackompanjemang vid sång, dans o. s. v. Många människor spela piano till sitt eget nöje, få till andras. Mycket stora pianon, med ett lock, som kan slås upp och igen, något som är synnerligen bekvämt vid instrumentets rengöring, kallar man *flyglar*. Särdeles omtyckt är det så kallade *pianinot*, som är mycket mindre och därför också lättare att spela. Pianinon kunna af till och med de svagaste kvinnohänder medels särskildt därför anbragta handtag släpas omkring i våningen, och två karlar bära dem bekvämt uppför trapporna för 3 till 5 kr. Ett pianino bör lika litet som en telefon eller ett isskåp saknas i ett modernt hem; isynnerhet erbjuder det för barnen en outtömlig källa till förnöjelse. Man skiljer på *hyrda* och *köpta* instrument; på de förra spelas mera *forte*, på de senare *piano*.

GEORG LEVY'S LINNEMAGASIN.
Drottninggatan 53, Stockholm.

Största urval af Linne-besättningsartiklar samt Gardiner.
Utstyrselar förfärdigas på beställning

å egen atelier efter nyaste modeller.

Order å minst 25 kronor levereras fraktfritt närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation.

Öppnar man det smala locket på pianot, så har man framför sig *tangenterna*, hvita och svarta, som lätt kunna röras upp och ned och frambringa toner. För det enkla borgerliga pianospelandet äro de hvita tangenterna tillfylles; de svarta äro mera en dekoration och användas af berömda konstnärer och yrkesspelare. De ha absolut icke något vackrare ljud än de hvita. Musikstycken, som företrädesvis spelas på de svarta tangenterna, äro för det mesta af *Richard Wagner*.

Under instrumentet hänga på ett par trådar de så kallade *pedalerna*, som sättas i rörelse med fötterna för att förebygga en ensidig gymnastisk utbildning af de främre extremiteterna. Efter uppfinnningen af symaskinen och bicyklen äro de numera tämligen öfverflödiga och fördyra endast onödigtvis instrumentet.

Den vana, som många människor ha, att förvara tvätt, ölbuteljer och matvaror i instrumentets inre, är fördömlig; isynnerhet taga de sistnämnda lätt skada genom den instängda luften i det slutna pianot.

Betrakta vi nu litet närmare *klaviaturen*, så kallas den ton, som befinner sig midt för den spelandes mage, för *C* (uttalas *se!*). Till höger om denna ton befinna sig de fina, till vänster de grofva tonerna. Samtidigt kunna af en och samma spelare ej gärna mer än tio toner anslås, för så vidt man icke sätter sig på klaviaturen. För öfrigt äro ofta nog redan två till tre toner tillräckliga för att frambringa riktigt nätt melodier. Anslår man samtidigt tre, fyra eller fem toner, kallas detta för *ackord* eller *treklang*. Detta förekommer nästan bara till vänster.

Spärrar man ut fingrarna på en hand så långt som det går, så kallas afståndet mellan tummen och lillfingret för *oktav*. Mindre mellanrum kallas *ters* och *kvart*. Spelar man så fort med två fingrar, att dessa inte längre synas, kallas detta för en *drill*. Så kallade *skator* framställas, om man hastigt drar tumnageln från vänster till höger öfver tangenterna. Försöker man detta på de svarta tangenterna, gör det ondt.

För nybörjare är en lärare att rekommendera. Det finns sådana till alla prislägen. Riktigt bra lektioner erhållas redan för femtio öre. Pianolärare med *mycket* långt hår kosta dock tre kronor och ännu mera.

När tillgångarna ej längre räcka till, börjar man med *själfstudier*, ty praktik är dock för mer än all teori. Bäst är att börja med *högra* handen, emedan denna är mindre styf. När man efter någon tid öfvervunnit de första svårigheterna, så utför man samma öfningar med *vänster* hand. När så äfven denna nått en viss färdighet — men först då — lägger man *bägge* händerna på en gång på pianot. Till sin egen uppmuntran spelar man först stycken, som lätt gå en i öronen, till exempel »Donauvals» och »Meine Königin». Så småningom skrider man långsamt framåt till »Sommarens sista ros» och »Jungfruns bön».

Har man flere än två åhörare, bör man öppna pianolocket, hvilket väsentligt förhöjer tonstyrkan. Nybörjaren bör alltid noga ge akt på att *spela hårdt!* Endast därigenom öfvervinnes den medfödda skyggheten för instrumentet, och åhörarna behöfva ej anstränga sig så mycket för att följa med.

Vid inköp af *noter* (kallas ock »*musikalier*») bör man noga ge akt på, att noterna icke äro för *svarta*, utan att det *hvita* på papperet dominerar. Man låte under inga omständigheter samvetslösa bokhandlare purra på en sådana *svarta* noter, som till och med öfvade konstnärer många gånger ha all möda att spela. I synnerhet må varnas för de *Lisztiska* noterna, hvilkas mödosamhet ej stå i något rimligt förhållande till åhörarnes njutning. I alla händelser må man börja med *helt ljusa* noter, särskildt folkvisor, hvilkas gripande enkelhet står öfver allt beröm. Sedan kan man så småningom öfvergå till polkor och marscher.

Är ett stycke för svårt för en spelare, eller vill man komma fortare till slut med det, så tillgrip man ofta utförandet för fyra händer, à *quatre mains*, hvartill naturligtvis kräfvast två spelare. Dock är detta förfaringssätt mindre att rekommendera, ty sällan äro de spelandes karaktärer så fogliga, att den ena alltid väntar på den andra. Hellre tage man sig då litet bättre tid och utföre sitt stycke ensam.

En pianist, som noga behjärtat ofvanstående råd och vinkar, skall snart utbilda sig till en förträfflig virtuos, om blott flit, god vilja och tålmodiga grannar dessutom kunna påräknas.

Piccolo.

Barnalekar.

För Idun af Erny.

Det finnes så mycket inom barnavärdens hopträngda område, hvarpå vi äldre äro böjda att se ned med ringaktningens öfverlägsenhet, som vi helt okritiskt — från vår egen upphöjda ståndpunkt — betrakta såsom något af särdeles underordnad betydelse och som vi följaktligen icke ägna större uppmärksamhet än den man i största förbigående med distraherad välvilja skänker åt hvarjehanda småsaker, hvilka råka i ens väg.

Vi höra de små stoja och leka under våra fönster, vi kanske ett ögonblick titta ner på dem med ett godmodigt leende för att sedan strax återvända till vårt arbete; bevars, vi kunna väl ej förstå oss på *deras* små nöjen! Och icke mycket mera förstå vi oss på *deras* små sorger och bekymmer. Nu kommer vår näst yngste och beklagar sig under bittra snyftningar, att hans ballong, som han gjort själf, blåst bort. Vi klappa honom med ett mycket förströdt deltagande på kinden och lofva honom, att han skall få en ny, riktig ballong — bara för att bli af med honom och få vara i fred. Men den lille undrar, att pappa kan taga en sådan sak så lätt och känner sig smärtsamt oförstådd.

En annan gång gör han oss med viktigaste min en del förtroenden och tager oss formligen till råds. Vi ha icke stort mera till råd och svar än några »jaså», »sää» . . »Men pappa skall höra på mig!» ifrar han, då vi fortfarande sitta med näsan öfver boken. »En annan gång, min pys; seså, gå nu och lek — det andra ska vi nog styra om . . .» Och så äro vi ändtligen af med honom igen — förstås med så vänliga medel, att fadershjärtat ju icke har det minsta att förebrå sig!

Nej, långt därifrån! Ty sörjer man icke för sitt barn så mönstergilt som möjligt? Är man icke dess föresyn och kärleksfulla vårdare i allt, som är af verklig vikt och betydelse? Kläder, föda, hus och hem, uppfostran och skolgång, ja, allt det där, som kostar både uppoffring och eftertanke, ger man ju med fulla händer och af fullt hjärta.

Och allt, som dessutom kan bidraga till den lilles nöje och trefnad, bereder man ju också med gifmild fadershand.

T. ex. *leksakererna* — hela detta museum af leksaker! Det är minsann ej det minsta bland allt. Mamma vill ge sin lilla flicka en vacker docka på hennes födelsedag, pappa tager strax en sedel ur plånboken och säger bara: »köp, du!»

Det händer till och med, att dockan blir så vacker och förnäm, att hon endast vid högtidligare tillfällen får komma fram. Annars får hon sitta i glasskåp, och lilla Anna får nöja sig med att för kamrater peka på henne: »det är min docka — som jag ibland får leka med!» Det går en liten suck genom hela denna stolta belåtenhet.

Till julen och andra märkligare tillfällen köper stundom pappa själf en hel hop saker åt sina småtingar. Han kommer hem med hela fånget fullt af leksaker, så där tämligen på måfå inköpta; men många äro de och kostat ha de och duga måtte de väl — det var butikfröken själf, som gjorde

ett raskt urval och lika raskt slog in hela samlingen. Och nu må barnen leka med dem, bäst dem gitter.

Så välment gåfvan än är, har den emellertid sina lyten, sina moraliska lyten, skulle man kunna säga. Till äfventyrs är den onödigt för dyr i förhållande till sin ändamålsenlighet, ty den är tämligen urskilningslöst vald, och just därför saknar den äfven till stor del det ideela värde, som skulle vara fäst vid densamma, om de små hade riktigt klart för sig att: »just det här visste pappa och mamma, att jag så gärna ville ha.» Ett sådant med gåfvan förbundet kärleksfullt intresse skulle äfven göra den varaktigare, då det för den lille vandalisationslystne gynnaren tillkännagäfvade föräldrarnas möda och omtanke.

Som det nu är, ligga snart de mer eller mindre förstodigt utvalda leksakerna sönderbrutna och slungade i alla vrår. »Det ligger ju i barnets natur att förstöra,» räsöneras det med liberalt öfverseende, »leksakererna äro ju till för det!» Och så kommer en ny uppsättning, som anskaffats med samma tanklösa frikostighet och som oförtöfvadt går samma väg.

Ja, nog böra barnen ha leksaker, med hvilka de kunna handskas rätt duktigt efter eget behag och om hvilka de veta: »det här är *mitt*, som jag gör hvad jag vill med!» Icke bör det vara paradleksaker, som blott äro skåderätter; hellre må de då under den oinskränkta äganderättens tygelöshet gå i tusen bitar. Men huru de än äro beskaffade, dyra eller billiga, många eller få, prägeln af gifvarens lifliga intresse få de aldrig sakna; den skall för barnets öga alltid stå klar som en erinran, att intet som gäller dem är för *deras* föräldrar betydelselöst, intet gifves i *deras* lif och åskådningar, hvori föräldrarna ej intränga och deltaga med varmt samförstånd. Då kunna till och med så förbisedda bagateller som leksaker få ett högt ideelt värde och mäktigt inverka på utvecklingen af barnets andliga lif, i den mån ett nytt föreningsband är funnet mellan barn och föräldrar.

Det var en gång en erfaren man, som på tal om leksaker yttrade, att »de bästa leksakerna fås för ingenting.» Någon, som åhörde detta yttrande, berättade sedermera sina rön i saken.

»Jag hörde på den tiden,» utlät han sig, »obetingadt till de »kortsyntas» antal, ty dessa ord gingo mig spårlöst förbi. Senare, då jag blef gift och själf fick barn, kom jag emellertid att få reflektera öfver frågan om barnens leksaker. Då jag en dag betraktade lilla Fannys leksaksbord, som dignade under tyngden af trasiga dockhufvuden, sönderbrutna vagnar, mångfärgade tyglappar, lemlästade figurer af trä och porslin, korteligen, en hel uppsjö af de mest olikartade fragment, som eriurade om krigets ödeläggande verkningar, framstod plötsligt det spörsålet för mig, om verkligen ett så vidlyftigt materiel vore oundgängligen nödvändigt till leksaksapparaten.

Räkenskapsboken rådfrågades; den utvisade nära tjugokronor till leksaker åt Fanny under den gångna delen af året. En leksaksbudget på nära tjugokronor — hvilket slöseri och huru stridande mot tidens praktiskt-ekonomiska grundsats! Nej, tänkte jag, låt oss vara förstodiga och nyktra och tillstå, att det är en fördömlig lyx, när barn tillåtas leka! Kunde inte de där små händerna i stället hjälpa till med

nyttigt arbete? Var icke sysselsättningen med leksaker detsamma som att upphetsa fantasien och i barnasinnets nedläggande små frön, hvilka knnde spira upp till dylika onödigheter som konstnärsgriker och andra vurmerier? Borde man göra sina egna barn olyckliga genom att befördra anlagen till en lifsåskådning, som allaredan stode i strid med den härskande praktiska tidsandan och framdeles torde komma att göra det i ännu högre grad?

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

I himmelen — och på jorden.

Till Isa:

Ehuru Isas bref ej rörde mig, så har det dock i någon mån berört mig, må det därför tillåtas mig att med anledning af detsamma yttra några ord.

Hvad först det påståendet beträffar, »att det är fasligt tunnsådt med de verkligt lyckliga äktenskapen,» så är min åsikt därom en annan. Inom min bekantkrets — och den är ej ovanligt vidsträckt — finnas, Gudi lof, många verkligt lyckliga äktenskap.

Hvad som egentligen gifvit anledning till Isas epistel är ett sakförhållande, som alltid förväntat henne, det är detta faktum »att alla förlovade nästan utan undantag äro så (!) »i sjunde himlen», men så få gifta förblifva kvar där.» Ja, snälla Isa, det är nog så, men i motsats till Isa beklagar jag ej det förhållandet, jag anser det tvärtom vara en ren vinst. I sjunde himlen kan nog vara bra att vistas för förlovade, som ägna den tid de ha tillsammans nästan helt åt sin kärleks lycka, n. b. om de få lof därtill. Men skulle gifta stanna kvar där, det blefve alltför mycket »in's Blaue hinein». Det är allt bäst att ha fast mark under fötterna och ej sväfvä i rymden; om man skall fylla de kraf, som lifvet ställer på en, och lyckan behöfver ej vara ringare för det. Den går ej så i höjden, men den ökas i djup och innerlighet, kärleken får bärande kraft, och det bytet är endast godt.

»Träffar man ett par, som varit gifta några år, så ser man ej ett spår af den där begeistringen; den äkta härden är oftast prosans egen härd, och nog måtte detta i de flesta fall vara unga fruns eget fel,» fortsätter Isa. Jag bara undrar, hur det skulle ta sig ut, om ett par som varit gifta några år »vore som nyförlovade». Hvad tror Isa själf? Jag fruktar, de skulle bli anseddä för onormala. Hvad »begeistringen» angår, så kan den nog finnas kvar, men behärskad, såsom det anstår folk med takt och vett. Spår af den torde också förekomma, men här är det på sin plats att den egenskapen hos kärleken, som Isa anser för en af de värdefullaste, kommer till sin rätt — finheten. Mot Isas påstående om den äkta härden såsom prosans egen härd citerar jag Isas egna ord: »Tro mig, lifvet är ej så renons på poesi, som folk gör det.» Och i ett äktenskap, där barn finnas, där finns poesien förkroppsligad. Finns det något ljufvare, skärare och älskligare än ett litet barn? Ej enligt min åsikt, det vet jag.

Isa frågar: »Hvarför blir så fort och så ofta af den svärmiska unga flickan en vulgär liten matrona?» Jag svarar: »En liten matrona kan vara svärmisk och behöfver ej vara vulgär. Hvad den första egenskapen angår, så finns nog en och annan, som ej anser den nödvändig för äktenskaplig lycka. Den senare är ledsam, det medgifves, men förekommer den verkligen så ofta hos unga fruar?»

Till sist vill jag göra ett påstående, det att om kärleken är sann, så är den fin.

Och nu har jag sagt hvad jag ville säga, gifvit mina tankar och känslor uttryck. Det beror på om Idun vill gifva dem »tryck».

Evy.

P. S. Jag är gift, har varit »i sjunde himlen» och lever nu en lycklig jordisk tillvaro.

Än en gång soppa på soppa.

Några reflexioner framkallade vid genomläsandet af »Soppa på en korfsticka» m. m. meddelas här som inlägg i soppfrågan.

Att en »ohjälplig gourmand» gjorde klokt uti att följa sin mans och E. V:s välvisa råd tror jag, äfvensom att ni ej gått riktigt rätt till väga med eder buljongskokning.

Vågar jag hoppas, att ni ej opröfvadt förkastar mitt välmenta råd, skall jag så gärna säga, huru jag i många år gått tillväga och funnit bäst. Ni får ej låta koka, som ni säger, ty därefter kan man ej ge några egna omdömen, utan tag ett stort köksförkläde på eder och var med själf från början till slut och se till att allt blir riktigt. Gör er först reda för, om det är ben efter ett ungt eller gammalt djur, som ni skall koka på. I förra fallet behöfva benen ej koka mer än 3, högst 4 timmar med vatten, som står nätt öfver benen, samt kryddpeppar och salt och jämn kokning. Sila därefter upp den första buljongen i en mindre kittel att koka ihop till förvaring att användas till klar buljong och finare soppor. Köttet, som nu skäres från benen, är efter endast ett kok så godt att både ni och de fattiga kunna finna näring däraf. Läger ni så benen tillbaka i kitteln tillika med salt, peppar, krossad ingefära, selleri, purjo och en ostkant samt vatten, som ej bör stå fullt öfver, och låter koka i 2 timmar och silar upp, så har ni en god efterbuljong, som kan användas till mycket.

Se här några prof: Späd ärter och kål med buljong i stället för att, som mycket brukas, koka stora fläskstycken däri. Fläsket kan ju kokas särskildt och serveras dem, som kunna fördraga fett, och spadet frigöras från fett och äfven användas till soppan. Om stek och fisk spädas med buljong, vinna de i smak.

Efter ni ej tycker om soppor med ägg och grädd, vill jag härmed gifva anvisning på goda puréer, som lagas utan någotdera.

Vill förutskicka att det ej är många, som äro så lyckliga att jämt kunna äta och må väl af ärter, kål, ärtpuré och oxsvanssoppa, och då kunna nedannämnda vara bra att ta till.

Se här ett recept!

En liter jordärtskockor skalas och kokas i 1½ liter vatten, tills de äro mjuka, då de vackraste tagas upp och läggas hela i soppskålen, och de öfriga passeras med spadet genom hårsil. Tag en sked smör, en dito mjöl och fräs i kastrullen, späd med puréen och ½ liter buljong, krydda med socker, salt och mycket hvitpeppar, samt håll uti ett stort glas konjak eller sherry, då soppan skall serveras. På samma sätt lagas morots- och potatis-, selleri- och grönsakspuré, men märk väl att buljong får ej saknas, om soppan skall bli god. Till potatispuréen steker jag bröd och fläsktärningar. Hårdkokta ägg och många sorters klump kunna ock användas. Jag har fått mycket beröm för dessa mina soppor, såsom varande goda, och jag vet att herrar i allmänhet värdera soppor mer än efterrätter, som bestå af sötsaker af hvad slag de vara må.

Om nu en »ohjälplig gourmand» ej gör detta mitt renommé som soppkokerska om intet, vore jag särdeles tacksam.

Apropos vreden, behöfver den ju ej enbart komma på benens konto, om man passar på och kokar samma dag man bakar.

Vän af god och hälsosam mathållning.

Litteratur.

Dess höga Plaisir, skildring från barocktiden af Birger Mörner. Stockholm, Wahlström & Widstrand, Pris 2 kr.

På detta nyutkomna arbete af den talangfulle unge författaren, som ej heller är en främling för Iduns spalter, vilja vi rikta den litterärt intresserade damvärdens synnerliga uppmärksamhet, emedan vi äro öfvertygade att det skall befinnas äga just de egenskaper, som kunna göra det till en af densamma älsklingsböcker. Boken behandlar konung Fredrik den 4:des af Danmark kärleksförhållande till den fagra Anne Sophie Reventlow, som af den furstlige älskaren redan i sin drömmande ungdomsålder enleverades från det stränga modershemmet, efter hemlig vigsel blef hans maka »till vänster» och sedermera slutligen — efter drottning Louises död — hans lagliga, krönta gemål. Detta ämne, som ju icke saknar sina vanskligheter, är emellertid så äkta konstnärligt och i allo delikat behandlad, att all anstöt fullkomligt aflägsnats. Hvad som däremot på ett gripande sätt kommer till sin rätt genom de korta, men dock så elegant afrundade kapitlen är det rörande behaget och hjälplösheten hos den unga jungfrun, den afskilda, själssargande

ensamheten hos den afundade, men af alla illa sedda kungafrillan, den så sent och bittert triumferande drottningens blixtrlika och tragiska fall efter konungens, den ende vännens och beskyddarens, död. Allt detta är gifvet med impressionistisk kraft och färg i snabba drag, utan någon vidlyftig eller ingående karaktärsanalys, men med öfvertygande träffsäkerhet och i en utmärkt väl funnen tidston. Den lilla boken är mättad af poesi, i ovanlig grad lättläst och underhållande; lägges så härtill den läckra utstyrelsen, som så väl harmonierar med innehållet och som gör blotta genombläddrandet till en délice — och vi tro oss ha sagt nog att till fullo försvara vår spådom, att den snart kommer att inta en plats på talrika läsarinners »favorithylla». I alla händelser utgör den ett afgörande och betydande steg framåt i sin unge författares konstnärliga produktion.

Ur notisboken.

Rörelsen bland telefonisterna.

Den komité, som tillsattes vid det stora telefonabonnemötet å Börsen i förra veckan, och hvilken komité för de strejkande telefonisternas räkning öfvertagit underhandlingarna med allm. telefonbolagets styrelse, har till denna sitsnämnda nu inkommit med en utförlig, men på samma gång synnerligen hofsamt affattad skrivelse, i hvilken medlas för de strejkandes sak. Hufvudpunkterna i detta medlingsförslag gå ut på att bolaget måtte bevilja sin telefonistpersonal en minimilön, icke som nu af 20, utan 25 öre i timmen, och bevilja dem, som hittills haft högre timlön än 20 öre, en motsvarande ökning med minst 20 proc. af hvad de förut haft, samt att styrelsen måtte i telefonisternas aflöningar införa grundsatsen om *ålderstillägg*, så att t. ex. efter 5 års val vitsordad tjänstgöring en ökning i timlönen med 5 öre skulle ske och efter 10 år ett ytterligare tillägg af 5 öre inträda.

Vidare hemställes, huruvida icke styrelsen i betraktande af de i flere hänseenden säregna förhållanden vid denna strejk skulle finna skäligt och billigt att, om icke alldeles åter öppna dörrarna för alla, dock bereda de afskedade ett bestämt företräde vid tillsättande af de vakanser, som ännu ej fyllts, och de luckor, som torde uppstå efter mer eller mindre tillfälligt anställda. Enligt hvad som uppgifves, lär ännu hos bolaget finnas plats för minst omkring ett 70-tal af de nu afskedade telefonisterna. Härtill kommer att en verksamhet i så stark utveckling som Allm. telefonbolagets tydligen kräfver en fortgående ökning af personalen och att alltså för ännu ett eller annat tiotal utlärdade telefonister utöfver de 70 god användning borde kunna finnas hos bolaget. Vid sådant förhållande bör enligt komiterades mening mot en öfverenskommelse om att återtaga det stora flertalet nu afskedade icke föreligga några reela svårigheter, därest öfver hufvud en tillfredsställande uppgörelse från båda sidor önskas.

När detta skrives, har styrelsens svar på ofvannämnda skrivelse ännu ej afgifvits. Man må emellertid varmt hoppas, att detta svar må bli det gynnsammast möjliga, och instämma vi fullkomligt i slutorden i de komiterades skrivelse, att Allmänna telefonbolaget »genom ett sådant sätt att afveckla en situation, som ett ögonblick såg ganska brydsam ut, skulle förvärfva sympatier, hvilka under kommande tider måhända mer än en gång skulle visa sig icke så alldeles utan betydelse.»

*

P. S. I detta nummers presslägningsminut ingår telefonstyrelsens svar. Styrelsen har funnit komiterades skrivelse »ej kunna till någon dess vidare åtgärd föranleda!»

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur

femton gånger. Nu ska' vi höra på och inte prata. Vi stora kanske de andra. Karin kände honom så väl. Hon tyckte ej illa vara Han själf tyckte ej om att folk pratade under akterna. Det var ett kort uppehåll mellan de båda sista akterna. Axel hälsade på Greta och Emil och de började prata. Axel var ovanligt skämsam och tycktes vilja retas med Greta, som därtill vore det värdigaste subjekt man kunde tänka sig. Operan var slut. »Hur skola vi dela oss på hemvägen,» sade Axel. »Ja, jag och Axel bo i sta'n och ni andra på Östermalm,» genmälde Greta och gaf Emil en betecknande blick, »men vill Axel följa Karin, så gärna för mig.» »Ja, för mig också,» skämtade Emil och hjälpte Greta på med kappan. Och så blef det. Axel följde Karin. Han förstod att Greta ville ha Emil i sällskap. Då de kommo ned på gatan, sade Karin ingenting och inte Axel heller. »Du är så tyst,» afbröt slutligen Axel enformigheten af det knarrande ljudet efter snön under deras fötter. »Än du, då?» »Ja, det är annat med mig. Jag har så mycket att tänka på nu till tentamen. Det är visserligen inte artigt af mig att svara så, men så gamla vänner som vi äro...» »Gamla vänner! Ja, du har rätt. Emot gamla vänner kan man vara hur som helst. Man kan till och med glömma bort dem hela månader å rad.» Karins röst darrade. »Du vet inte hur mycket vi ha att göra, åtminstone de, som vilja komma fram, och så har jag ju mina elever att sköta.» »Dem hade du förr också.» »Ja, men jag får arbeta mera med dem nu än eljes.» »Och för att sedan hvila dig går du ut och promenerar med...» »Hvem?» »Den, som du hade med dig i middags.»

Axel rodnade litet, och i hans ögon glänste det till. »Jaså. Vet du hvem hon är?» »Nej, jag vet bara att hon är rik.» »Fy, Karin,» sade han mildt förebrående. »Känner du mig så illa? Jag förstår hvart du syftar, men jag skall säga dig hvarför jag går med henne. Hon går på skolan och vi bo på samma gata. Ibland föreslår hon mig en promenad om middagarna och jag har ingen orsak att neka. Sedan ha vi sällskap ända hem.» »Men du kan icke gå med mig en middag. En timme offrar du åt promenaden. På denna timme kunde du hinna gå hem till mig och hälsa på någon gång. För gjorde du det, och det smärta mig verkligen att blifva så förbisedd. Du kanske finner mig löjlig, då jag säger detta, men så är det lika väl. Du gjorde orätt i att följa mig hem i kväll, du...» Karins stämma lät så upprörd. »Nej, stanna nu,» sade Axel allvarligt, »du tvingar mig eljes att säga något, som jag ej vill!» »Jag ber dig säga mig detta!» Hon lät nästan bönfällande. »Nå, efter som du vill, så.» Axels ögon voro fästade på henne. »Jag vet att du håller af mig,» återtog han, »mer än som vän eller kamrat. Jag har länge vetat af det. Ni kvinnor kunna icke behärska er som vi. Då jag fick visshet därom, måste jag så att säga undfly dig.» »Hvarför?» stammade Karin »är jag dig då så likgiltig?» »Inser du icke, att det skulle ha varit farligt för mig...» »Äh, dålig tror jag icke att du är. Då du icke älskar mig, var det väl ingen fara för dig. Men,» tillade hon och sökte behärska sig, »det är bäst som det är... Du har rätt... Jag hade dock trott att du höll af mig något... Godnatt...» De hade stannat vid porten där Karin skulle in. »Karin!» Det kom så ångestfullt. Hon vände sig om. »Förstår du mig då icke?» sade han. »Hvarför jag undfly dig är därför att jag litat på

dig så fast. Jag visste att du var min, och jag trodde på dig, utan att fråga. Plikt och arbete sätter jag dock främst och nu, när tentamen är så nära, vågar jag icke blanda andra saker med den. Det var för mitt arbetes skull jag åsidosatte dig, ty dig hade jag redan. Häftig kärlek och träge arbete trifvas icke samman, därför måste en ge vika. Jag måste således undfly kärleken. Mitt förnuft ropade detta till mig... I dag talade jag vid en kamrat, som sett dig vid operan, när ni köpte biljetterna, och jag kunde därför icke motstå att få träffa dig. Du såg så sorgsen ut i middags. Jag knappade dock in tiden för att icke begå någon öfverlining, och då vi skulle gå hem från operans slut afbidade jag försynens vilja, om jag eller Emil skulle följa dig. Tror du nu, att du kan lita på mig?» Karins hjärta sprängde af glädje. Hennes kinder hade återfått sin forna färg och hon räckte honom handen med ett lyckligt leende. »Ja, jag tror dig. Du har rätt: plikt och arbete först!» Axel fattade hennes hand och tryckte den hårdt. »Jag vågar icke ens kyssa dig,» sade han sakta. »Denna kyss skulle skada mig i morgon, lika mycket som den i detta ögonblick skulle göra mig lycklig... Vi få icke återse hvarandra förr än om fjorton dagar, Karin. Godnatt nu, dröm om mig!» »Tack!» hviskade hon och sköt igen porten samt skyndade med lätta steg upp för trappan.

Innehållsförteckning.

Helena Rensaa; af L. S. (Med porträtt). — Hellas; poem af En svensk kvinna. — Att hvila; af Inge. — Törnrosblad; ännu ett skaldeminne, för Idun tecknad af Wilhelm Bäckman. — Handledning för pianister; af Piccolo. — Barnalekar; för Idun af Erny. — Från Iduns läsekrets: I himmelen — och på jorden. — Än en gång soppa på soppa. — Litteratur. — Ur notisboken. — Teater och musik. — »Ungdomsallvar»; skiss för Idun af Petite. — Tidssfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Vårt hufvudord just innebär Ett fattigdomsbevis; Det »klädartisten» gör besvär, Men kan ock ge dem pris. Med händer gjordt det skam ej gör, Men göres det med mund, Så borde den till togs det för Just skämmas som en hund.

Men nu jag vill mitt hela söndersprätta, Så blir det litet mera att berätta.

Hvad hvar och en har haft, men mången åter mist Samt därigenom råkat i fattigdom och brist.

Namn på ett kärl som rymmer af vätska många liter. Hvad gör man när som icke det svenska stålet biter?

Hur hette hon, den gumma, som uti otid log? Hvar byggdes stolta skeppet, som ut på hafvet drog? I vintertid en fälla, som vållat mångens slut.

Hvad som hör till en fråga, men icke går förut. Ett minne af den döde — till lycka eller sorg.

Till tidsfördrif för män i stuga som i borg.

Hvad är det som osvikligt ens natt- ro helt förstör? Och nu ej flere frågor jag eder göra tör.

Gammal dam.

Dubbel ordspråksgåta.

Grid for word search puzzle with letters and symbols (+, x) in a 17x17 grid.

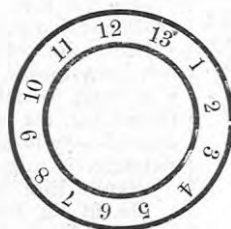
Orden beteckna: 1) Bibliskt uttryck, 2) Växer i skogen, 3) Rättesnöre, 4) Hvad åker i godsvagn, 5) Förstörelseredskap, 6) Svår konst, 7) Bra i vintertid, 8) Färg, 9) Svensk köping, 10) Finnes i hvarje kyrka, 11) För mången ett stöd, 12) Tillhör ögat, 13) Hvad mån-

gen är i sin klädsel, 14) Hvad arbete ibland kan vara, 15) Berg i Amerika, 16) Illa att göra, 17) Dödsätt.

De bokstäver, som infalla i de med sneda kors markerade rutorna, bilda ett ordspråk, samt de bokstäver, som infalla i de med raka kors markerade rutorna, bilda ett annat.

Moster Lisa.

Älsklingsnamn.

1-2-3 trifves bäst »fördold för världens ögon», 3-4 hör till våra importerade varor. 3-4-5-6 intelligensprof, 5-6-7 ö, 6-7-8 hvad barn och blommor behöfva, 8-9-10 hvad en välskött häst ej får sakna, 9-10-11 matematisk figur, 9-10-11-12-13 räknings-kaps-term, 12-13-1 mansnamn, 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-1 ämbetslokal.

Sibylla.

Bokstafsuppgift.

Af följande bokstäver och stafvelser bildas nio ord, hvilka begynnelser och slutbokstäver skola gifva namnen på tvänne

svenska städer: b, ko, em, tg, nå, lke, a, ere, el, si, ro, n, l, ör, st, äb, d, n, hu, ng, s, tia, ott, ha, ra, er, f.

Orden äro: 1) vidsträckt område, 2) fruntimmersnamn, 3) fågel, 4) cyklopiskt samhälle, 5) påse, 6) animalisk produkt, 7) blomma, 8) har »hufvud på skaft», 9) lagstiftare.

Sibylla.

Prokoppgåta.

Bitter kan jag i min helhet vara, Pressa tårar utur ögat fram, Andlig eller kanske kroppslig bara, Släkt med sjukdom, lidande och skam. Tag en bokstaf bort och du skall finna, Att ett vackert namn du se'n får kvar, Namn som burits utaf mången kvinna, Älsklingsnamn ännu i våra dar. Än en bokstaf låta vi bortfalla. Och vi få ett ting som trillar lätt, Som vi känna till så godt, vi alla, Hälst när det — med sällskap — bjuds som rätt.

Sibylla.

Lösningar.

Logogryfen: Boisharpa: pol, pels, opal, oas, hare, rol, Eros, Eos, Lea, Elsa, Rosa, Lars, Leo, Porla, parasol, alpros, perlor, lera, spola, aloe, ropa, sorl, sol, os, Als, apor. Charaden: Slöseri. Diamantgatan: Varberg: Aar, Porla, Brest, Åre. Förvandlingsgatan: Matrikel, mirakel, Karmel, kamel, lake, Lea, al.

Gymnastik- och Velocipedkostymer

Strumpor, Tröjor, Kalssonger etc.

Extra beställningar & reparationer. Vidstickningar. Från fabriken Bryggaregatan 3, 1 tr. upp, andra huset från Drottninggatan.